

VŌX·POPVLĪ

FAGBLAD·FOR·KLASSISKE·STUDIER

Cibus Rōmānus ab Anniā factus

Meritstuderende taler ud

Ødipus, Brecht og mimesis

I Athen med masker på

Ovid og emojis

Latin og græsk A: Dannelse eller Shanghai?

Repræsentation i de klassiske fag – giver det mening?

Fortræffelighederne ved orthodox ikonografi

SALVĒTE OMNĒS

SALVĒTE ALLE PÅ KLASSEISKE STUDIER OG HVEM END, DER SKULLE LÆSE DETTE.

Semesteret er nu ved at nå sin ende, eksamensstressen sænker sig så småt over os alle, og de solrige dage bliver flere og flere. Så tag en pause fra eksamenslæsningen, snup en kold forfriskning, find en solstråle, hvor du kan læse dette semesters udgave af Vox Populi. Her kan du tage med på Annis kulinariske eventyr, dykke ned i ortodoks ikonografi med Julie Marie, deltage i debatten om Latin og Græsk A og meget mere.

Hvis du sidder med en skribent, korrekturlæser eller layoutansvarlig i maven, må du endelig ikke tøve med at melde dig på banen! Redaktionen har altid brug for nye kræfter og ideer. Der er næsten ikke den idé vi siger nej til.

Vi ønsker jer al held og lykke med jeres eksamener, og vi glæder os til at se jer alle igen efter en lang og forhåbentlig vederkvægende sommer!

God vind!

VÖX POPVLĪ REDAKTIONEN

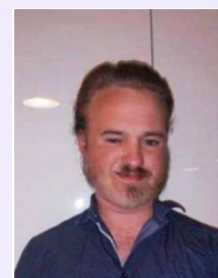
REDAKTION OG LEDELSE

ANNI
MOGENSEN
4. SEMESTER
KLASSISK
FILOLOGI

AREN
VIHØJ-
KVIST
4. SEMESTER
KLASSISK
FILOLOGI

CARL EMIL
BRØGGER
THOMASSEN
4. SEMESTER
KLASSISK
ARKÆOLOGI

MATHILDE
VADSAGER
ANDRESEN
4. SEMESTER
KLASSISK
FILOLOGI

JOHANNE
BERG
THOMASSEN
4. SEMESTER
KLASSISK
FILOLOGI

BALINT MARK
SOSOVICSKA
4. SEMESTER
KLASSISK
FILOLOGI

Klassisksproglig studieretning - danne eller shanghaje...

KNUD KALF

KLASSISK FILOLOG OG GYMNASIELEKTOR VED
KOLDING GYMNASIUM

Som det meste andet væsentlige starter det jo med Platon. I *Staten* tegner han lige så fornemt som finurligt et billede af den rette uddannelse, opdragelse, dannelse, eller hvordan vi nu engang vil oversætte begrebet ”paideia”, som Platon efter sin sædvane ikke gør det let for os at definere entydigt. De færreste ting står klart hos Platon, men som sædvanligt får han sat noget i gang – her spørgsmålet om at varetage denne ”paideia”, og ikke mindst hvorvidt det påfalder staten, og i så fald hvilken type stat? Altid flere spørgsmål end svar, så lad os ikke fortabe os i detaljerne – hvor herlige de end måtte være at fortabe sig i! Helt konkret nævnes i Statens VII. bog aritmetik, geometri, musik og astronomi og sammen med forudsætningerne grammatik, dialektik og retorik, danner disse 7 med tiden artes liberales, der særligt i middelalderen betragtes som grundlaget for enhver højere dannelse. Men så blev vi moderne... Lad mig her slå fast, at jeg ikke i stil med Gibbon(1) vil kaste mig ud i en større forfaldshistorie, men måske nærmere pointere, at hvor dannelsesidealene i antikken og middelalderen lå mere fast, står vi i dag i et underligt vadeded, hvor alt i højere grad flyder, som Heraklit jo hævdede. I den kongelige danske gymnasieskole har vi i dag et grundforløb af få måneders varighed, der bygger videre på folkeskolens obligatoriske uddannelsesforløb, men lad os bare nøjes med at konstatere, at grundforløbets indhold til staidighed er til debat – ligesom dets eksistens. I det hele taget er dannelsesbegrebet som de fleste bekendt genstand for voldsom debat, da uddannelsespolitik jo desværre stadig fungerer som en værdipolitisk slagmark for de danske folketingspartier. Megen fast grund at stå på har vi ikke, når vi i gymnasieskolen får til opgave at danne nutidens ungdom. Så vaklende er vores grund, at nogle sågar vil hævde, at vi slet ikke skal danne dem – vi skal alene tilvejebringe dem kompetencer. Hvad det så end

er... Forhåndenværende artikel skal læses som et stemningsbillede fra et dansk gymnasium, hvor ovenstående problemer eller udfordringer eller forhold, eller hvad man nu må kalde dem, skal håndteres, og jeg understreger, at jeg ikke forsøger at give et repræsentativt eller objektivi billede af hele gymnasiesektoren, men alene taler på baggrund af egen erfaring fra små 15 år i gymnasiet. Dette er alene min oplevelse.

Fakultetstænkning

Den nok mest grundlæggende sontring på gymnasiet i dag er fakulteter; naturvidenskabeligt, samfundsfagligt og humanistisk. Holder vi denne sontring op imod førnævnte artes liberales, konstaterer vi ret hurtigt, at båden humaniora og matematik har en central placering – om end naturligvis en anden form for matematik end den moderne(2) – og at det samfundsfaglige reelt ikke er repræsenteret. Fakultetssontringen er for så vidt fornuftig som en ramme at tænke i – særligt med det udbredte og forkætrede krav om metodisk tænkning -, men skaber til dagligt en lang række utilsigtede vanskeligheder, særligt måske fordi det samfundsfaglige fakultet ikke har fundet sit endelige ståsted endnu. Dertil er det endnu for ungt. Dyret i åbenbaringen er selvejet i 2007, hvor gymnasierne reelt blev konkurrenter ud fra en smuk tanke om optimering gennem konkurrence – agonisk ville grækerne have kaldt det! Effekten er blevet en anden. Hvor man burde have indarbejdet alle 3 fakulteter i et nyt og dækkende dannelsesideal, der passer bedre til det moderne samfund end de gamle artes liberales, hvis grundlag og sigte i middelalderen udartede sig på kirkens præmisser, har vi i stedet fået en popularitetskonkurrence, hvor det efterhånden er lige så vigtigt at underholde som at undervise, og hvor fakulteterne absolut ikke arbejder synderligt konstruktivt sammen. Uddannelse på markedsvilkår, hvor ledelser er nødt til at tænke på taxameter før faglighed. Hvor stiller det så den klassisksproglige studieretning? Første udfordring er at få den udbudt. Den virker

gammeldags, reaktionær og ubrugelig, så den er rent ud sagt vanskelig at sælge – både til ledelser i første omgang og elever i næste. På mit eget gymnasium udbydes den, men under ganske vanskelige forudsætninger. Næste udfordring er at få den oprettet.

Konkurrence eller krig

I den bedste af alle verdener arbejdede de tre fakulteter sammen om at leve op til et fælles dannelsesmål, hvor alle kunne byde ind med deres faglighed og bygge et solidt fundament for ungdommen, der ville dimittere med evner til både at fortolke værker og verden åndeligt og empirisk og sætte det hele i samfundets tjeneste. En mere liberal version ville være, at fakulteterne i fri konkurrence forbedrede deres respektive produkter, så fagligheden blev øget til gavn for eleverne – og det var nok tanken bag reformen. Disse scenarier bygger dog på en forudsætning, der desværre ikke nødvendigvis gennemsyrrer gymnasieskolen. Den almene dannelse. Her forstået som evnen til at se det store billede og forstå nytte som andet en egen nytte, at respektere og anerkende andet end det, man forstår sig på. I forhold til den klassisksproglige studieretning, som jeg på mit gymnasium de facto er ene om at få oprettet – jeg varetager den langt overvejende del af AP-latin, der jo reelt er eneste værgemulighed ift. studieretningen -, oplever jeg konstant, at der af individer på alle niveauer af organisationen bliver arbejdet målrettet på IKKE at få den oprettet. Altså ikke blot fri konkurrence, hvor man taler sit eget op og optimerer sin undervisning for at hverve til sin studieretning, men smædekampanjer, hvor kolleger aktivt prøver at skræmme elever væk fra en studieretning, der beskrives som et ”sort hul for din fremtid”, ”helt vildt svær, så det går ud over dit karaktergennemsnit”, ”socialt selvmord”, ”spild af dine evner” etc. Nogle gør det i min optik af angst for at deres egen studieretning ikke oprettes – andre af en uforklarlig antipati mod det klassiske per se. Hvad end årsagen måtte være, er oplevelsen i hvert fald ikke, at man arbejder sammen om et fælles dannelsesmål, men nærmere bekriger hinanden i egeninteresse og selvhævdelse. Jeg skal her understrege, at der naturligvis også findes dannede kolleger, der hæver sig over den slags – og da heldigvis det store flertal -, men der skal selvsagt ikke meget til at ødelægge et bredt samarbejde.

Klassiske idealer

Som tidligere hævdedet er dette ikke en forfaldshistorie, så lad

os komme frem til det konstruktive! Igen fra Platon får vi ad omveje begrebet ”ideal”, og skønt det absolutte vanskeligt lader sig definere konkret, er et flygtigt ideal bedre, end at alt flyder. For mig at se har det klassiske stadig umådeligt meget at byde ind med i et fragmenteret gymnasiemiljø. Vores fags faste fokus på sproget i al dets mangfoldighed og den deraf følgende humanitas, der om noget må være et ideal for dannelsen – at intet menneskeligt er os fremmed. Den klassisksproglige studieretning er rummelig uden at være elitær, og i min oplevelse formår den netop at hæve sig over de smålige hierarkier. Vores konstante arbejde med de store tekster og store idealer sætter netop det smålige i perspektiv og udstiller det i al dets latterlighed. Ikke for at hævde sig selv, men for at vise en vej at gå. Ikke en påtaget og opreklameret identitetspolitisk rummelighed, men en stille og tålmodig accept af selv fornedrelsen. Med et slet skjult citat tilgiver vi vores kritikere, for de ved ikke, hvad de gør. På mit gymnasium ser mange elever ned på studieretningen til at starte med, men ender med at anerkende den uden helt at kunne sætte ord på hvorfor. Det i sig selv vælger jeg at læse som en højnet dannelse.

Elevgrundlag

Den demografiske udvikling går imod færre elever på STX og dertil kommer et øget politisk pres for at få elever til andre uddannelser, så grundlaget for at oprette klassisksproglige studieretninger er også svindende. Det sætter alle udbudte studieretningers hververe i et dilemma: Er målet at få oprettet et hold eller at give egnede elever mulighed for at studere klassiske fag? At beholde sit arbejde eller følge et ideal, hvor det kompetente menneske selv vælger. At shanghaje eller at danne... Med færre elever intensiveres kampen om dem helt naturligt, og de klassiske fag kæmper langt hen ad vejen en overlevelseskamp. Det har de gjort længe, men hvor de før havde stærke faglige foreninger forankret på gymnasieniveau, synes disse nu at blive stækket gennem en ny struktur, der har indført en udpræget topstyring; ministeriet dikterer os gennem såkaldte FIP(Fag I Praksis)-møder, hvad vi skal fo-

kusere på – vi spørges ikke længere, hvilket reelt svækker de faglige foreningers sammenhængskraft og indflydelse, og fagkonsulenten synes reduceret til en formidler af ministeriets vilje. Så hvad gør vi altså herfra...?

Cirklen sluttet

Jeg er muligvis lidt for idealistisk, men jeg slutter, hvor jeg startede – med Platon. Om noget forsvarer de klassiske fag jo noget klassisk; et ideal til efterlevelse, nogle faglige værdier, der ikke relativiseres med tiden, men bliver stående, også i stormvejr. Vi kan ubetinget noget – noget med sprog, noget med tanker, noget med skønhed, noget med idéer og ikke mindst noget med idealer. Det skal vi stå ved, og med dét skal vi åbent tilbyde unge mennesker en vej i stedet for at lokke dem til hold, hvor de først for sent opdager, hvad de har sagt ja til. Vi skal stå ved, hvad vi kan og står for og ikke hoppe med på diskurser om pædagogik, underholdning, trivsel osv. Vi må og skal stå for kernefaglighed før alt andet. Det kan synes meget risikobetonet, men alternativet er i mine øjne farligere – at drukne i et gråt hav af fag, der tænker elever før fag, arbejde før indhold. Det har vi ganske enkelt ikke råd til, så lad os slutteligt med Platon konstatere, at noget er rigtigt og noget er forkert – eller med Lorenzo de Ricci svare, da han blev bedt om at ændre sin ordens grundlæggende vedtægter: ”Sint ut sunt aut non sint”. Der må og skal være et klassisk islæt også i et moderne dannelsesbegreb, så herfra en stor tak til alle, der har turdet vælge og forsvare det i gymnasiet, på universitetet og i samfundet.

Slutnoter:

- (1) Her tænker jeg på Edward Gibbons navnkundige værk: ”The history of the decline and fall of the roman empire”, hvis tese overvejende er en forfaldshistorie, og hvor forfaldet er af dannelsesmæssig karakter.
- (2) Her må jeg nødvendigvis bemærke det besynderlige i, at matematik regnes under det naturvidenskabelige fakultet, for så vidt, at matematik er et rent teoretisk abstrakt fag, der ikke kan bindes til naturen på et empirisk grundlag.

CIBUS RŌMĀNUS A

LEG MED ANTIKKE OPSKRIFTE

ANNI MOGENSEN

4. SEMESTER KLASSISK FILOLOGI

Efter mit første møde med det romerske køkken var jeg ikke umiddelbart imponeret. Det bestod i læsningen af middag hos Trimalchio, den berygtede del fra Petronius' *Satyricon*, som både jeg selv og mange andre beskæftigede sig med i gymnasiet. Overordnet set var jeg ganske glad for at læse dette tekststykke, og det var bestemt ikke det stykke, som voldte mig mest smerte i latintimerne, men middagsmenuen er stadig brændt ind på min nethinde, som noget ganske foruroligende. Bedre blev det ikke af at se middagselskabet blive bragt til live i Fellinis *Petronius* fra 1969. Min største medfølelse går ud til jer, som har siddet gennem mere end de 30 minutter, som jeg selv var vidne til.

Er man ikke bekendt med denne livlige middagsscene, stammer den som sagt fra værket *Satyricon*, hvori vi følger slænget bestående af de tre herlige gutter, Encolpius, Aschyltos og Giton. Som led i deres eventyr inviteres de på middag hos den ekstravagante frigivne slave Trimalchio, som bl.a. byder dem på en palet af 12 retter, en for hvert stjernetegn og levende kyllinger i falske æg.

En menu som nok de færreste egentlig vil give sig i kast med at kreere. Heldigvis behøver man ikke det, hvis man ønsker at eksperimentere med det romerske køkken.

Til min fødselsdag sidste år gav min geniale veninde mig *The Classical Cookbook* af Andrew Dalby og Sally Grainger, som er en skøn kokebog med antikke opskrifter tilpasset det moderne køkken. Bogen er desuden også en god introduktion til madlavning i antikken, da den indeholder flere gode afsnit om, hvordan dette er forgået, og hvilke ingredienser, der har været almindelige.

Denne kokebog var naturligvis for skøn til at sidde på min reol og samle støv, så jeg besluttede mig for at afprøve nogen af opskrifterne og selvfølgelig dele resultaterne med Vox Populis kære læsere!

KYLLING MED OLIVEN RELISH

Jeg valgte at give mig i kast med denne opskrift, da den virkede simpel, som jo altid er rart og med kylling og oliven involveret, hvor slemt kan det så virkelig gå? Derudover var listen af ingredienser til at finde i et almindeligt supermarked i modsætning til nogle af de andre opskrifter, som krævede komponenter, der nok var lidt for 'quirky' for gode gamle Netto.

Denne opskrift på kylling bliver beskrevet hos Apicius; en fugl som fyldes med oliven og derefter koges. Jeg valgte dog at gøre, som den moderne kokebog foreslog, og stegte den i oven. Derudover blev der også forslået at fylde kyllingen med oliven relish, som bogen også giver en opskrift på. Den opskrift stammer fra Cato den Ældres *De agri cultura*, og det er et ganske glimrende tilbehør. Har man ikke lyst til at fylde det i kyllingen, kan den også serveres ved siden af til sidst eller til

AB ANNIĀ FACTUS

TER I ET MODERNE KØKKEN

et godt stykke brød, da den smager supergodt i sig selv.

Retten smagte skønt, uden at man faldt ned af stolen, eftersom der trods alt ikke er tale om den største kulinariske oplevelse. Kyllingen smagte mildt af oliven, som den var fyldt med, hvilket var en spændende måde at pifte den almindelige stegte kylling op på. Jeg valgte at servere den med bulgursalat, men den kan nok serveres med, hvad end man ønsker, så brug endelig dit yndlingstilbehør til kyllingen. Jeg kan anbefale denne ret, hvis man ønsker at prøve en ny og nem måde at lave stegt kylling på til aftensmaden med en snert af den antikke verden.

Ingredienser:

- 120 g sorte oliven
- 120 g grønne oliven
- 60 ml rødvinseddike
- 60 ml olivenolie
- 1 stor spsk. fennikel
- ½ tsk spidskommen
- 2 tsk frisk koriander
- 2 tsk almindelig rude (hvilket jeg undlod)
- 2-3 tsk frisk mynte

Man skal egentlig hakke olivenerne groft med en kniv, men det gad jeg ikke, så jeg smed dem i blenderen, hvilket fungerede helt fint. Hvis man ønsker en mere grov tekstur, vil jeg nok anbefale at hakke dem i hånden.

Såfremt olivenerne hakkes i hånden, placeres de herefter i en skål, hvorefter olivenolie og rødvinseddike blandes i.

Krydderurterne hakkes herefter og tilføjes i blandingen, som nu er klar til brug.

Foretrækker man Anni-metoden, kan de øvrige ingredienser blive blendet sammen med olivenerne, det giver også et ganske udmærket resultat.

O
L
I
V
E
N
E
R
E
L
I
S
H

K
Y
L
L
I
Z
C

Igredienser:

170 g sorte oliven eller en omgang oliven relish

1 frisk lille kylling

2 laurbærblade

Salt

10 sorte peberkorn

1 løg

1 gulerod

1 stang bladselleri

Hak oliven eller lav en portion oliven relish.

Put fyldet ind i kyllingen og luk herefter måsen på gåsen, som man siger. Det kan være sting med en kødnål, eller med tandstikker som jeg har gjort.

Herefter skal kyllingen placeres i en gryde med de resterende ingredienser, og overhældes med vand. Lad den simre i 1 ½ time.

ELLER steg den ovnen. Opskriften specificerer ikke nærmere om, hvordan man skal bære sig ad, så jeg freestylede lidt. Jeg undlod at bruge guleroden og bladsellerien, men stoppede ellers resten af ingredienserne godt op i kyllingen. Løget delte jeg i fire både, for at det bedre kunne være der. Herefter blev kyllingen stegt i et fad med lidt olivenolie efter anvisning på den emballage, som kyllingen blev købt i.

ALEXANDRISK SLIK

Okay, venner, den her opskrift bliver I simpelthen nødt til at prøve! Selvom denne snack kun består af honning, kerner og nødder, og mest af alt bare virker som sammenmast yoghurt topping, kan jeg fortælle jer, at det er så meget mere end det! Eller, okay måske heller ikke så meget mere, men pointen er, at det smager godt! Det var uden tvivl den opskrift af dem, jeg afprøvede, som var den bedste.

Jeg var bekymret for, at honningen ville brænde på under kogningen, men hvis man sørger for at holde herligheden under omrøring og ikke skruer alt for højt op for komfuret, kan det sagtens lade sig gøre uden problemer.

De små kugler er søde og lækre, da både honning og sesamfrø giver masser af sødme. De kan spises som snack fx i madpakken eller serveres som dessert med frugt til, hvilket jeg gjorde. Bedst af alt indeholder de hverken fedtstof eller raffineret sukker, så tøv endelig ikke med at snuppe en ekstra!

OPSKRIFT PÅ ALEXANDRISK SLIK

Ingredienser:

120 g sesamfrø

85 g blandede nødder (Jeg brugte valnødder, mandler og hasselnødder, men prøv dig frem!)

170 g honning

Nødder og sesamfrø ristes i ovnen ved 180 grader indtil de bliver lidt gyldne.

Dette gjorde jeg på en pande, hvilket virkede superfint. Man skal dog huske at riste sesamfrø og nødder hver for sig, da nøddernes skal kan løsne sig, når de ristes (gælder fx hasselnødder), og bør sorteres fra.

Bring honningen i kog i en gryde, og lad den simre i 7 min. Husk at holde øje med den og at røre rundt en gang i mellem!

Beklæd en tallerken, skål, eller hvad du foretrækker at bruge med bagepapir.

Hak nødderne og hæld dem ned i honningen, tilføj også sesamfrøene og bland grundigt.

Hæld blandingen i formen beklædt med bagepapir, og lad det køle indtil massen kan håndteres med hænderne. Form dem herefter til små kugler.

Afkøling inden blandingen formes til små kugler.

Honning som lystigt koger.

FETACHEESECAKE

Denne opskrift var nok den, som jeg brød mig mindst om. Jeg valgte den, fordi det virkede som en nem opskrift og en god og simpel snack, men den faldt bestemt ikke i min smag. Den var enkel og hurtig at lave. Det eneste, jeg var bekymret for, var, at det store indhold af feta ville få brødet til at smelte i ovnen, da dette jo er den almene procedure for ost, som udsættes for varme. Men i modsætning til mig selv formåede den at holde sammen på sig i en presset situation, og resultatet var rent æstetisk set ganske nydeligt, men det smagte desværre af en blanding af modellervoks og ubagt trylledej. Men hvis den smagskombination virker tiltrækkende, eller hvis man vil se, om man kan opnå et bedre resultat end jeg, er opskriften selvfølgelig med.

OPSKRIFT PÅ FETACHEESECAKE

Ingredienser:

450 g fetaost eller salatost

120 g mel

1 æg

2-3 laurbærblade

Forvarm ovnen til 220 grader.

Fetaost røres blød i en skål eller i en foodprocessor.

Tilføj æg og mel, og bland det sammen til en blød dej.

Form dejen til et rundt brød og pres det en anelse fladt, og rids tre linjer i brødet, så det består af seks "dele".

Placer laurbærbladene på en bageplade beklædt med bagepapir, og læg brødet oven på laurbærbladene. Bag brødet i 25-30 min.

Repræsentation og diversitet i de klassiske studier

SARA DIDRIKSEN

8. SEMESTER KLASSISK FILOLOGI

De klassiske fag har traditionelt set været ret mandsdominerede. Som filolog arbejder man med mange tekster skrevet af mænd, til mænd, om mænd. Langt de fleste tekster beskæftiger sig ikke med kvinder, og når de gør, ligger fokus på sensationerne – de skøre kvinder, de overdrevne, dem der gør noget helt uden for normalen. Derfor vides ikke meget sikkert om de normale kvinder i f.eks. Athen i d. 5. årh. f.Kr., men både senere og før er der ikke forfærdeligt meget overleveret. Hvis man gerne vil læse meget om kvinder på de klassiske sprog, er det nærmeste de kristne martyrier, som er yderst interessante, men ikke vores ”normale” beskæftigelsesområde.

De få kvinder, vi har overleveret, såsom Sappho, er i de seneste år kommet i fokus, og har overskredet grænsen fra faglig niche til alment eje. Sapphos fragmenter er i 2021 kommet i to nye oversættelser, og i 2022 vil antikmuseet have to udstillinger om hende. Men er hun nok? Hun er en af de få kvinder, som vi har, og vi ved, at hun var værdsat i samtiden, men intet sikkert vides om hendes liv. Vi har kun fragmenter af digte, hvis kontekst ej heller er sikker.

I det arkæologiske materiale ses flere kvinder; vi har indskrifter om præstinder, statuer betalt af kvinder, og kvindelige genstande. Så for at få et så fuldt billede af kvinder i antikken som muligt, bliver vi nødt til at kombinere vores discipliner og se udover de kilder vi normalt bruger. Drama kan være en kilde til mere viden om kvinder, for de bygger på stereotyper og forventninger som samtiden havde om og til kvinder. De kvinder, der optræder i drama, er på ingen måde ”almindelige” kvinder, men deres fremstilling skal stadig være genkendelig for det publikum, der ser stykket. Men igen skal der tages mange forbehold, og intet er ligeud.

Blot fordi det er svært, rodet og på mange måder usikkert, betyder det ikke, at vi ikke skal beskæftige os med kvinder, men endnu vigtigere er det, at vi får forskellige syn på alt i antikken. Når traditionen er så mandsdomineret, som den er, er læsningen, tolkningen og det generelle syn på teksterne præget af ét syn. Antikken var ikke én ting, og har derfor brug for mere end én måde at blive beskuet på, for når man kigger rundt på samfundet i dag, består det ikke af én type mennesker, og det gjorde datidens samfund heller ikke.

De klassiske studier er i dag domineret af kvinder, vi er i overtal på uddannelsen, og dermed vil der komme flere og flere ”kvindelige” blikke på antikken, end der har været. Men det handler ikke blot om at flere kvinder skal læse de antikke kilder, men alle typer af mennesker. Der skal repræsenteres alle typer af køn, seksualiteter, etniciteter, politiske standpunkter, sociale baggrunde osv. Når disse er repræsenteret på et vidt spektrum, kan der opstå en dialog, hvormed der kan tegnes et bredt billede af antikken. Selvfølgelig skal man bestræbe sig på objektivitet i sit akademiske arbejde, men alle mennesker kommer med deres egen bagage og dermed deres egen måde at anskue verden og materialet på. Alle ser noget forskelligt, og jo flere forskellige syn, vi kan få, jo bedre.

Den sande repræsentation og diversitet i de klassiske fag skal altså findes blandt nutidens forskere, for den er der bare ikke i det overleverede materiale. Vi skal gå nye veje og ikke blot følge den mandsdominerede tradition, som har præget vores studier i meget af deres historie. Andre tekster skal læses, ofte læste tekster skal genlæses, og vi skal ikke se faget, antikken eller teksterne som ”mandetekster”. Kvinder har altid og vil altid udgøre halvdelen af befolkningen, de var der, de havde liv, og vi kan faktisk sige kvalificerede, om end ikke helt sikre (men man kan jo aldrig være sikker på noget), ting om dem, hvis blot vi løfter blikket fra de vante tekster, kombinerer arkæologien og filologien, og sørger for, at vi ikke kun lader én type læse én type tekster. Og det er ikke kun kvinder, der skal beskues med nye øjne, men også slaver, fremmede, alle skal beskues med nye og forskellige øjne, hvis de klassiske fag skal forblive relevante i den tid, vi lever i.

En meritstuderendes bekendelser

SARA DIDRIKSEN

8. SEMESTER KLASSISK FILOLOGI

At starte med merit er en interessant størrelse. Det var det i hvert fald for mig. Jeg havde haft et enkelt sabbatår mellem gymnasiet og min start på klassisk filologi, så jeg havde været væk fra sprogene i et år, hvilket er *både lang og kort* tid. Hvis man føler, at man når at glemme alt over en sommerferie, så gang det med 3. Men samtidig er de ting, man engang har lært, ikke kommet helt ned i hjernens kælder, måske bare ned i ens mentale rodeskuffe – det er der, og man ved hvor; der skal bare lige rodes lidt rundt.

Men for mig var det faglige og det at huske ikke den definerende udfordring. Jeg havde klaret mig godt i gymnasiet, og jeg har altid været forholdsvist hårdtarbejdende, men det at sige, at jeg var god nok, var langt mere intimiderende end hvilken som helst originaltekst, George kunne smide efter mig. Hvad hvis jeg bare troede, at jeg kunne finde ud af græsk og latin? Hvad hvis det var meget sværere på universitetet? Hvad hvis jeg simpelthen bare ikke var god nok?

I introugen blev min egen frygt også blandet med et stærkt behov for at vise, at jeg sagtens kunne klare det. Alle, der kender mig, ved, at jeg ikke kan sige nej til en udfordring, og hvis nogen siger ”det tør/kan du ikke”, så gør jeg det. I introugen, som i forvejen var umanerligt hård for en meget introvert person, blev jeg mødt med mange blandede holdninger, hvilket kun forplumrede mine egne tanker omkring merit. De to eneste ting, der gjorde mig sikker i min beslutning om at tage merit, var én, der sagde, at jeg nok godt selv vidste, hvad jeg ville, og én der sagde, at man normalt råder til ikke at tage merit, da det er hårdt. Nu skulle jeg vise den person, at merit ikke ville blive et problem for mig!

Som sagt var det faglige ikke det værste, men socialt var det et selvmord. Jeg havde intet overskud, jeg følte mig udenfor, alle kendte jo hinanden, og samtidig kæmpede jeg med følelsen af ikke at høre til. Holdet gjorde som sådan ikke noget forkert; det er bare ualmindeligt hårdt at komme ind i et etableret fællesskab, og når de alle samtidig havde haft tid til at lære Aarhus Universitet, dets systemer og byen generelt at kende, var det ingenlunde lettere at føle sig som en del af. Jeg kendte ingen, var lige flyttet hjemmefra, alle venner og kontakter var i en helt anden landsdel, og alt ved universitet var nyt, men folk gik ud fra, at jeg havde styr på det hele. Jeg følte mig så alene, men jeg havde ikke lyst til at sige det til nogen, for det var som at indrømme et nederlag. Derfor klyngede jeg mig fast til det faglige, for i det mindste kunne jeg finde ud af dét, selvom alt omkring mig følte som ét stort hul af forvirring og fortabthed. Jeg var jo startet, fordi jeg elskede oldgræsk og latin, fordi jeg elskede at lære, fordi jeg ville vide mere, og det var dét, der holdt mig oven vande. Gennem arbejdet distraherede jeg mig selv fra min ensomhed og min frygt, men man kan ikke ignorere følelser for evigt. På et tidspunkt vil de trænge sig på en som meget insisterende telefonsælgere, der altid ringer, når man har mindst lyst til det. Så mellem jul og nytår skete det, og jeg græd ca. tre dage i træk. Jeg kunne bare ikke mere, hverken fysisk eller psykisk. Jeg havde presset mig selv 47 km over grænsen. Lige meget hvor meget jeg end prøvede, kunne Cicero bare ikke få mig til at have lige så meget tiltro til mine egne evner, som han havde til sine. Efter det sammenbrud begyndte det hele dog at lysne. Jeg konfronterede frygten, jeg faldt mere til på studiet, og jeg lærte de andre bedre at kende. (Tip til læseren: selvom det at ramme bunden og græde i tre dage hjalp mig, så er det bedre at håndtere ens følelser, før man når så langt ud, hvis nogen skulle være i tvivl)

Når alt dette er sagt, fortryder jeg på ingen måde, at jeg tog merit, for jeg er her for at lære noget nyt, og jeg kender mig selv godt nok til at vide, at jeg på propædeutikken havde kedet mig selv i så mange timer, at jeg havde været ulidelig at sidde til undervisning med.

Det var helt rædderligt hårdt, men også den rigtige beslutning.

CAROLINE HAUSCHILDT SØRENSEN

4. SEMESTER KLASSISK FILOLOGI

Allerede da jeg sendte min ansøgning til Aarhus Universitet i februar 2021, vidste jeg, at jeg ønskede at starte med merit. For jeg følte mig klar og fagene lå jo også stort set klart i hukommelsen, for jeg var også fast besluttet på, at jeg ville direkte videre. Jeg begyndte dog at tvivle, da jeg ramte introugen. Her blev jeg mødt af flere, som talte meget for propædeutikken. Derfor følte jeg mig skubbet til at tage de to ekstra semestre, og jeg fik tanker om, at jeg ikke var god nok. Derudover hjalp det slet ikke, at der ikke var én meritstuderende på Filologi i løbet af introugen, som kunne fortælle om sine oplevelser. Jeg kom heldigvis på andre tanker, da jeg smugkiggede i det materiale, som skulle gennemgås i propædeutikken. Her fik jeg hurtigt et billede af, at jeg ville kede mig så meget, at jeg nok ville miste tålmodigheden med fagene. Men ansøgningsprocessen var svær, da formularen kun var opbygget til kurser taget på universiteter og ikke gymnasier. Derudover var der nedbrud flere gange, som gjorde, at jeg ikke kunne uploade mit eksamensbevis. Jeg fik dog sendt den afsted efter mange besværligheder.

Det største chok for mig kom, da jeg trådte ind ad døren til min første undervisningsgang i Introducerende Filologi, hvor vi skulle læse Herodot, Homer, Cicero og Ovid. Teksterne var ikke den store overraskelse, for den havde jeg læst dele af i gymnasiet. Det var den markant anderledes og effektive gennemgang, der nok fik mig til at ligne en, der havde set et spørgsmål. Jeg var jo så vant til den langsomme gennemgang med oplæsning, så syntaks, så oversættelse, hvor det hele blev skrevet ned og afbrudt af spørgsmål flere gange undervejs. Nu var det bare oplæsning og oversættelse. Og kun mundtligt. Det fandt jeg først ud af, da Christian minder mig om, at det ikke var vigtigt at få en perfekt oversættelse skrevet ned, alt imens min hånd var ved at gå i krampe for at følge med. Bagefter kunne der så komme spørgsmål til syntaks, hvis det var nødvendigt. Oveni den ændrede gennemgangsform var mængden også markant større, end hvad jeg var vant til. Pludselig var det ikke bare 15-30 linjers tekst i stor størrelse, men omtrent 2 siders normaltekst til hver gang, som skulle gennemgås af alle. Jeg havde misforstået det, og derfor lavede jeg alt for længe kun arbejdet til min egen studiegruppe. Det gjorde, at jeg fik en meget lang og presset læseferie, hvor jeg sad og gennemgik det meste af pensum for første gang. Jeg fik også hurtigt lært at smide min nedskrevne syntaks langt væk, for den og min nedskrevne oversættelse havde været en krykke for mig, som jeg absolut ikke havde brug for.

På den måde var mit første semester ret hårdt for mig, og jeg havde da også tanker om, hvorvidt jeg overhovedet hørte til på universitetet, om jeg havde taget det rigtige valg i forhold til merit, og om jeg var dygtig nok. Disse tanker blev dog totalt modbevist til min eksamen i Introducerende Filologi, som var en meget rolig og validerende oplevelse. Jeg klarede den meget bedre end forventet, og den viste mig, at jeg faktisk hører til på studiet.

Generelt har jeg også haft en ret god oplevelse rent socialt. Selvfølgelig var det mærkeligt i starten, for jeg har aldrig været den nye i klassen, og jeg kendte ikke særligt mange på mit hold. Det hjalp heller ikke, at jeg kan være ret så socialt akavet. Men selvom jeg havde svært ved, og stadig har det, at sparke mig selv i røven og faktisk deltage i samtaler, som var i gang på holdet, så har især min studiegruppe været ret gode til at få mig med og tale med mig. Dette er nok især fordi, at de på mit hold var klar over, at der var meritstuderende, men også fordi lige netop mit hold ikke havde brugt så forfærdeligt meget tid sammen fysisk på grund af nedlukninger og derfor ikke var så lukket et fællesskab, som det kunne have været.

Så selvom jeg har haft mine op- og nedture i løbet af mit første semester, er jeg ikke tvivl om, at merit var det rigtige valg for mig. Jeg skulle bare stole på mig selv og springe ud i det.

Så til dig, som overvejer at tage merit: Hold godt fast i din grammatik, træk vejret dybt, og tro på, at du godt kan.

I ATHEN MED

JOHANNE BERG THOMASSEN

4. SEMESTER KLASSISK FILOLOGI

I december måned var jeg så heldig at få mulighed for at tage et smut til Athen med min veninde Julie. For en entusiastisk filolog som mig var det helt fantastisk at komme til Grækenland for første gang og stå ansigt til ansigt med de gamle grækernes vidunderlige verden.

I december måned var jeg så heldig at få mulighed for at tage et smut til Athen med min veninde Julie. For en entusiastisk filolog som mig var det helt fantastisk at komme til Grækenland for første gang og stå ansigt til ansigt med de gamle grækernes vidunderlige verden.

Vi havde meget spontant fundet en ualmindeligt billig rejse, og vi skulle bo på et charmerende og ganske autentisk hotel i Athens gamle bydel, Plaka. Hotellet var proppet med gamle møbler, snirklede trapper og julelys. Hver aften, når vi kom hjem til hotellet, fik vi os en god sludder med en af de gæstfrie medarbejdere. Hun var meget interesseret i vores liv som frie unge mennesker, der kunne rejse hvorhen vi ville. Ved samme lejlighed fik vi det meste af hendes livshistorie og hørte om, hvordan hun var blevet gift som 15-årig og havde fået børn ganske tidligt. Hun fortalte, at dette for grækerne i hendes generation var ganske normalt. Nu hvor hendes søn var blevet voksen, havde hun en drøm om at komme ud og realisere sig selv og rejse spændende steder hen som os. Damen på hotellet var ikke den eneste venlige sjæl, vi mødte, overalt fandt vi imødekommende og hjælpsomme grækere - især på de mange restauranter, der serverede himmelsk souvlaki.

Når ikke vi befandt os på det skæve lille hotel i Plaka eller spiste souvlaki, brugte vi naturligvis det meste af tiden på at se på betagende antik arkitektur. Steder som Agora og Akropolis stod selvfølgelig øverst på vores liste over steder, vi skulle se. Og det var ganske rigtigt alt sammen helt utroligt imponerende. Når man som filolog på 3.

MÅSKER PÅ

semester sidder til forelæsninger i introduktion til græsk arkæologi og hører om diverse templer, drømmer man ikke om, hvor storslåede de i virkeligheden er. Det samme gælder for både statuer og vaser. På Akropolismuseet og nationalmuseet så vi adskillige af de vaser og skulpturer, vi havde hørt så meget om i undervisningen, og blev gang på gang overraskede over deres størrelse og hvor omhyggeligt de var udarbejdet. At høre om og se billeder af disse ting kan slet ikke måle sig med at se dem med egne øjne. Og med en forestående eksamen i græsk arkæologi var det da også særdeles gavnligt for os.

Eftersom vi var afsted midt under corona, var vi ovenikøbet så privilegerede at have de fleste af disse steder helt for os selv og skulle aldrig stå i kø. At gå alene rundt på Athens agora i skumringstiden og betragte ruinerne i det lyserøde skær fra solen, ja det er i sandhed noget for sig. Det eneste spor af det normale turistleben var alle de tomme souvenirbutikker og et par enlige rejsende som os.

Interessante ikonografier kristendom og deres

JULIE MARIE VEDEL SPOTTAG

4. SEMESTER KLASSISK FILOLOGI

Jeg anfører intet som den fulde sandhed, da der tilsyneladende ikke findes sådan en om disse historier, dersom man nok skal være meget vidende om mange ting (og helst også selv havet været til stede ved begivenhederne). Der, hvor jeg har kraftigt parafraseret, eller hvorfra draget inspiration, har jeg citeret. Hvor mine kilder er uenige eller ukonkrete har jeg udvalgt de, som jeg synes, er de bedste historier at fortælle eller de mest interessante. Fordi emnet er om helgener, og de igennem Kristus kun prædikede den reneste sandhed, må jeg formode, at alle disse historier efter vedkommendes bedste evner er sande eller i det mindste virker således – der skulle i hvert fald ikke været et andet incitament. Hvis nogle skulle undredes over, hvorfor jeg vælger at berette om disse, efter at så mange andre – forholdsvis græske – forfattere har gjort det samme, kan man prøve at læse alt, hvad de har skrevet, og derefter mit: da vil man blive forbløffet, for mit er skrevet på dansk!

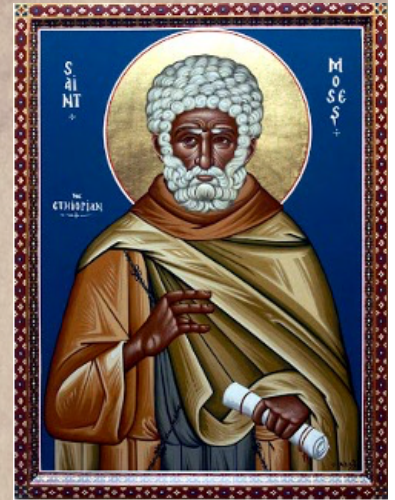
Άγιος Χριστόφορος, også kendt som Άγιος Σκύλος, døde formodentligt i Kejser Decius' tid (249 – 251 e.Kr.) og fejres d. 9. maj. Han kom fra en stamme kaldt Rebrovos, som gjorde oprør mod romerne, der beretter om denne som om en barbarstamme, hvor de også mente, at kannibaler boede. Den gode historie lyder, at han var så grim, at man i folkemunde sammenlignede ham med en hund, hvilket ses af billedet til venstre. En anden kilde fortæller, at afbildningen af Skt. Christopher med et hundehoved kommer af misforståelsen af de latinske ord *Cananeus* og *caninus*.

En dag satte Skt. Christopher sig for at krydse en farlig flod, hvor et lille barn dukkede op og spurgte, om Skt. Christopher kunne bære ham over på den anden side. Dette gjorde han, hvortil barnet sagde: "Bliv ikke fortvivlet, for du har ikke kun hele verden, men også dets skaber. Jeg er den, som du har brugt dine kræfter på at tjene, og som bevis derpå plant denne pind, og i morgen vil den være spiret".[2] Derefter forsvandt

barnet, og efter at have plantet pinden og set det spire næste morgen siges Skt. Christopher derved at være blevet døbt ind i den kristne tro, hvor han også skulle være blevet lysere og smukkere. Derfor ses han også afbilledet med en stav og et barn på ryggen. Pga. Kristenforfølgelserne blev hans dåb hurtigt indberettet, og to hundrede soldater blev sendt, efter Kejseren fik nys om dette. Soldaterne sultede og lovede Skt. Christopher, at hvis han kunne skaffe dem brød, ville de ikke mishandle ham. Det vand og tørre brød han skaffede, blev da hurtigt hånet, og han fik at vide, at hvis han virkelig troede, det kunne mætte dem alle, så ville de da også gerne blive kristne. Skt. Christopher knælede og bad Kristus om at mangedoble brødet, så de sultne soldater ville blive tilfredsstillet og oplyst i erkendelsen og bekendelsen af Ham. Dette skete, og soldaterne faldt målløse på knæ og bad om erkendelsen af Gud. Da Kejseren fandt ud af dette, blev soldaterne halshugget, og Skt. Christopher selv led martyrdøden under forfærdelig tortur i 251 e.Kr.

fra den græsk ortodokse fantastiske historier

Άγιος Μωϋσής ο Αιθίοπας blev født omkring 330 e.Kr og var slave af en rig godsejer.[3] Han var en brysk person med en kejtet personlighed og levede ikke op til sit arbejde, hvortil han endte med at blive smidt på gaden. Skt. Moses søgte tilflugt hos en bande, og pga. sin fysiske styrke og barske personlighed blev hurtigt dens nye leder. Under en flugt fra ordensmagten for en af hans mange forbrydelser flygtede han ud i ørkenen, hvor en berømt asket boede i en hule. Her endte han med at konvertere til kristendommen og brugte resten af sit liv på at få forløsning af Gud. Skt. Moses opnåede en alder af 75 år, hvor han led en voldelig martyrdød, da røvere brød ind i hulen, hvori han bad, og så stak de ham ihjel med adskillige knivstik, imens han, som det siges, græd bitterligt og bad Gud om tilgivelse. En anden kilde beretter om, at han faktisk døde fredeligt.[4] Skt. Moses fejres hvert år d. 28. august.

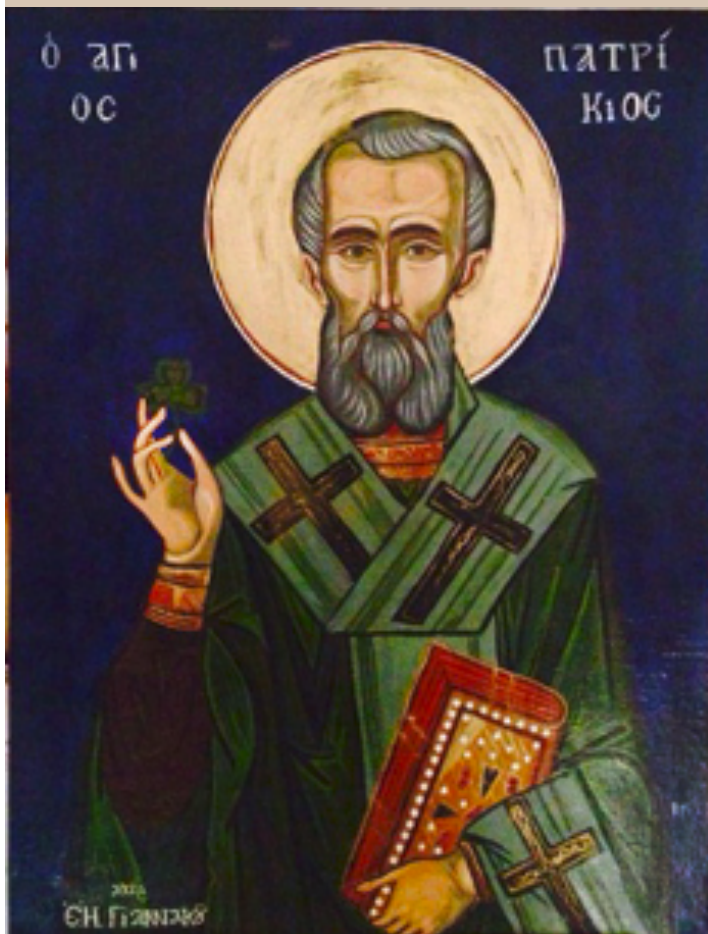
Άγιος Πέτρος ο Αλευούτης fejres hvert år d. 13 december.[5][6] Han boede i Alaska, hvor han blev født i 1800 og blev optaget i kristendommen i 1815, efter at nogle missionærer af Skt. Herman ankom. Derefter kæmpede han for de indfødtes rettigheder mod den spanske overmagt. Han blev ude på en bæverjagt tilfangetaget af nogle Spaniere fra San Pedro. Derefter blev han ført til afhøring, hvor han under tortur skulle konvertere til romersk katolicisme, hvilket han nægtede. Skt. Peter led martyrdøden efter han blev halshugget i 1815.

Άγιος Μητροφάνης ο Τσιανγκ τσουνγκ levede i 1900-tallet og fejres d. 11 juni. På det tidspunkt eksisterede der en hemmelig kampsportsklub i Kina kaldet "Boxerne" også kendt som Yihetuan ('militseren for retfærdighed og sammenhold'). Medlemmerne praktiserede boksning og bar amuletter, som sagdes at være skudsikre. Kejserinden på det tidspunkt var kendt for hendes xenophobi og indledte en forfølgelse af alle kristne,

som hun beskyldte for Kinas ulykker. D. 10. juni blev pamfletter hængt op i alle gader, som opfordrede til nedslagtning af alle Kristne i Beijing og truede alle, som ville skjule disse. Den næste nat bevægede boxerne sig rundt i alle distrikter, hvor mange ortodokse kristne blev arresteret i deres hjem. Nogle nåede dog at rede deres liv ved at opsætte røgelsespinde ved deres idoler [7], men mange stod fast ved deres tro og led martyrdøden, idet de blev tortureret, og deres lemmer blev skåret af, hvorefter deres huse blev brændt ned. Skt. Mitrophanes Chi-Sun var den første kinesiske præst, som havde kæmpet for troen i 15 år. Han blev myrdet sammen med halvfjerds andre mennesker, som havde søgt tilflugt i hans hus. Blandt dem var hans sønner og kone; den ældste på treogtyve og hans kone blev halshugget, mens den yngste søn, fik skåret tæer, næse og ører af. Det siges at Boxerne

fandt Skt. Mitrophanes ude i haven, hvor de stak ham med en kniv i brystet, imens de bespottede ham. Han følte dog ingen smerte og svarede "Jeg er gudstroende og ikke en discipel af dæmoner" [7]. Han døde, imens han hjalp de andre med at flygte

Άγιος Πατρίκιος ο Κέλτης fejres d. 17 marts, med god mad og drikke. [8] Han hed oprindeligt Maewyn Succat men tog senere i livet det romerske navn Patricius. Han blev født omkring 390 e.Kr. i en britisk romersk familie og voksede derfor op med det latinske sprog. Hans fader var rådmand, og bedstefaderen var præst. Da han var omkring 15 år, blev han kidnappet af irske pirater, hvor han arbejdede som slave med at hyrde får de næste seks år. Det siges, at Skt. Patrik i en drøm kommunikerede med Gud, hvor han så en mand nærme sig med et brev kaldet 'Iernes stemme'. Da han prøvede at læse brevet, hørte han i stedet stemmer, der kaldte på ham og bad ham om at frelse dem og oplyse dem i Guds navn. Det uvist om han blev sat fri, eller om han slap fri, men i sidste ende formåede han at vende hjem til sin familie, hvor han fik en præsteuddannelse, hvorefter han rejste fra kloster til kloster i Galatien.[8]

Omkring år 435 e.Kr. vendte Skt. Patrik tilbage til Irland som biskop. Ifølge historien skulle folket have accepteret ham som en frelser; kun Druiderne var imod ham. Her underviste han dem i den kristne tro og brugte bl.a. en trekløver som et symbol på den hellige treenighed, der også senere blev Irlands nationalsymbol. Kløverens tredelte form repræsenterede balancen mellem ånd, sjæl og krop og var altså et godt værktøj for læren om Jesus Kristus. Han brugte

derudover sit virke på at fordømme slaveri og drev alle dæmoner og slanger ud af Irland. Den dag i dag findes der heller ingen giftige slanger i Irland. Andre siger også, at dette skulle være et symbol på, at den hedenske tro blev fordrevet fra Irland til fordel for Kristendommen. Skt. Patrik døde på fredelig vis d. 17. marts 461 e.Kr. i Saul, hvor han havde bygget sin første kirke. [9]

Kilder:

- [1] Άγιος Σκύλος Αντρωνίου, Wikipedia, sidst tilgået: 5/5/2022.
Saint Christopher, Wikipedia, sidst tilgået: 5/5/2022.
- [2] Άγιος Χριστόφορος: Γιατί απεικονίζεται με πρόσωπο σκύλου, ieramonopatia, sidst tilgået: 5/5/2022.
- [3] Moses the Black, Wikipedia, sidst tilgået: 5/5/2022.
- [4] Όσιος Μωυσής ο Αιθίοπας, saint, sidst tilgået: 5/5/2022.
- [5] Peter the Aleut, Wikipedia, sidst tilgået: 5/5/2022.
- [6] Άγιοι Ιουβενάλιος και Πέτρος και πάντες Άγιοι οι εν Αλάσκα, saint, sidst tilgået: 5/5/2022.
- [7] Άγιος Μητροφάνης Τσί-Σούνγκ, saint, sidst tilgået: 5/5/2022.
- [8] Άγιος Πατρίκιος. Ο άγιος των Ιρλανδών που τον γιορτάζουν όλοι, huffingtonpost, sidst tilgået: 5/5/2022.
- [9] Saint Patrick dies, History, sidst tilgået: 5/5/2022.

GÆT EN EMOJI-MORFOSE

ANNI ELVIRAH GAMBORG NIELSEN

4. SEMESTER BIBLIOTEKSKUNDKAB OG VIDENSOMMUNIKATION

Har du styr på dine metamorfoser? Taler du flydende Ovid'sk? Så er dette quizzen for dig. Se om du kan gætte, hvilken metamorfose, der gemmer sig bag hvert sæt af emojis.

SVAR:

- 1) **Tiresias**. Uden synlig grund, under en trasketur i skoven, skiller han to parrende slanger ad og bliver forvandlet til en kvinde. Han gentager succesen mange år efter og bliver forvandlet tilbage igen, og bliver derefter brugt til at løse et guddommeligt skænderi mellem Juno og Jupiter. Naturligvis kan det kun ende galt.
- 2) **Apollon og Daphne**. Apollon forelsker sig i den kyske unge jomfru Daphne, der spæner bort fra ham og bliver forvandlet til et laurbærtræ... men det skal da ikke stoppe vores allesammens Phoebus.
- 3) **Zeus og Europa**. It is a tale as old as time. Zeus forfører jordisk frøken, og der er dyr involveret. I dette tilfælde går han kvægvejen.
- 4) **Arachne**. Arachne udfordres af selveste Minerva til en vævningskonkurrence, og da hun væver nogle meget grafiske billeder af gudernes mindre samgfulde udskjelser bliver hun til forvandlet til en edderkop. Det er ikke nemt at være whistleblower.
- 5) **Zeus og Ganymedes**. Zeus at it again, denne gang i ørne-skikkelse. Denne gang er offeret de trojanske prins Ganymedes, som er afbildet meget, meget ungt. Manden har ingen grænser.
- 6) **Circe og Scylla**. Efter at være blevet afvist af Glaucos, forvandler hun i vrede hans elskede til en klippe, der ender med at blive frygtet af søfarende. I klipper og kærlighed gælder alle kneb.

Ødipus og Brecht: Aristoteles' mimesis

ARENT VIHØJ-KVIST

4. SEMESTER KLASSISK FILOLOGI

Denne artikel er en tilpasset udgave af mit bidrag til Klassikerforeningens essaykonkurrence for elever med oldtidskundskab og græsk 2020 med temaet "Det græske drama i vor tid".

Aristoteles om mimesis

I sit lille, men dog alligevel informative værk, *Om digterkunsten* [1], forsøger den græske filosof og videnskabsmand, Aristoteles, at beskrive sin samtids drama, epos, musik og lyrik og definere, hvilke principper og idealer, der gør sig gældende for dem hver især. Alle 4 kunstarter (drama, epos, musik og lyrik) defineres af Aristoteles som efterligninger (...) ved hjælp af rytme, ord og toner [2]. Dykker vi ned i netop tragediens og komediens brug af disse tre virkemidler – rytme, ord og toner – er dramaet, i modsætning til f.eks. citharspil, kendetegnet ved både at anvende alle tre i sit forsøg på efterligning. Dramaet kombinerer altså skuespil (på versemål), dans og musik og bliver på den måde en meget favnende kunstform, der ikke er bleg for at tage flere forskellige virkemidler i brug i modsætning til f.eks. dans, der udelukkende baserer sig på rytme. Dramaet kan det hele, der hvor andre kunstarter må se sig langt mere begrænsede [3].

Ved hjælp af disse grundlæggende virkemidler er det ifølge Aristoteles til enhver tid en kunstners opgave, og dermed også en dramatikers opgave, at skabe den bedst mulige efterligning, mimesis. Og hvordan gør man så det? Lad os kaste et blik på fremstillingsformerne. Den gode kunstner vil nemlig vide, at der findes tre måder, man kan udforme sin mimesis og dens handling på. Den første (og oplagte) mulighed er udelukkende at fortælle selv uden at involvere andre karakterer i sin fortælling end sig selv. Den anden og modsatte mulighed er, at fortælleren står udenfor efterligningen og i stedet erstattes af mere eller mindre fiktive personer, der selv oplever handlingen og dermed fortæller historien. Den tredje og sidste mulighed er den blanding mellem det fortællende og det oplevende, der opstår, når historien både fortælles af en aktiv fortæller, der kommenterer og forklarer handlingen, og af mere eller mindre fiktive karakterer, som optræder i og bærer historien [4]. Det er denne form, som Homer anvender, og som mange år senere også går igen i den moderne, vestlige roman med både fortæller og replikker. Og selvom det er både korrekt og oplagt at kalde mulighed nummer to for dramaets fremstillingsform (hvilket Aristoteles helt sikkert ville være enig i), vil jeg vove at påstå, at også mulighed 3, der som sagt kombinerer det fortalte med det oplevede, kan bruges i en dramaforestilling, uanset, at Aristoteles faktisk afviser, at dramaet benytter sig af nogen form for beretning eller fortælling [5]. Netop dette skal vi se mere på lige om lidt.

Når man så har fastlagt, hvordan man vil udføre sin efterligning, og hvilke virkemidler, man vil bruge, mangler man til slut at finde sin efterlignings indhold; hvad er det, man har lyst til at imitere? Her deles vandene, skriver Aristoteles, på en helt anden måde end ved spørgsmålet om efterligningens udformning, for som Aristoteles selv skriver: Det er på samme punkt, tragedie og komedie adskiller sig fra hinanden: den sidste vil efterligne slettere, den første ædlere mennesker end virkeligheden [6]. Komedien sparker så at sige nedad og efterligner alt det lave, slaverne, kvinderne og

sbegreb og dets rolle i det episke teater

den billige humor, mens alt det seriøse, tragiske og forargende er et anliggende for tragedien, der efterligner en tragisk og alvorlig begivenhed. Denne triste begivenhed bliver dermed det centrale i tragedien, og det er derfor handlingen i sig selv og ikke de personer, der indgår i den, der er det vigtige. Aristoteles er således langt mere optaget af at skabe et sammenhængende og spændende handlingsforløb, end han er i at skabe runde, realistiske personer. Hans karakterer er i meget højere grad faste og kendte typer, end de er individer. Handlingen er ikke til for karakterernes skyld; det er karakterne, der er til for handlingens skyld [7].

Ødipus og Aristoteles

Ét er teori, noget andet er praxis. For kan Aristoteles overhovedet siges at have nogen som helst forstand på, hvordan dramatikken er skruet sammen? Lad os tage et kig. Sofokles' tragedie Kong Ødipus, der er bygget over myten af samme navn, er en af den græske dramatikks største klassikere og Aristoteles bruger da også netop Kong Ødipus som eksempel flere steder i Poetikken [8].

Nuvel. Hvis vi starter der, hvor Aristoteles også starter, nemlig ved de tre virkemidler, indeholder Kong Ødipus for det første en masse ord (og dermed skuespil), da det, som det nok vil være læseren bekendt, er det, som enhver fortælling består af. Hele tragedien igennem bæres handlingen frem af ord og replikker, der alle sammen gengives på versemål, på dansk med 5-fods jamber: Lad alle høre! Disses trængsel har jeg mer omsorg for end for mig eget liv [9]. Allerede nu er to ud af Aristoteles tre dramatiske virkemidler altså til stede i Kong Ødipus, nemlig ord (replikker) og rytme (verssmål). Og som om det ikke er nok, kombineres disse to i forvejen eksisterende virkemidler med det tredje – musikken – i de sange, der optræder gennem hele stykket. Dette ses f.eks. i en af de mange κομμοί, vekselsange mellem koret og én af stykkets karakterer: Ødipus: Hvori skal jeg dig imødekomme? Kor: Højagt ham, der aldrig fordum, var en tåbe, han som nu, dyrt har svoret [10]. Musikken til disse sange er selvfølgelig og beklageligvis gået tabt, men det ændrer ikke på, at sangene ganske fyldestgørende har udfyldt rollen som det sidste virkemiddel, musikken. Alle 3 virkemidler, der ifølge Aristoteles kendetegner dramaet som kunststart, er altså til stede i Kong Ødipus.

Vi bliver lidt ved disse forskellige sange, for de gør mere i stykket end bare at bidrage til en overensstemmelse med Aristoteles' teorier. Og for at vende tilbage til forrige afsnit, hvor jeg argumenterede for, at både det fortællende og det dramatiske kan høre hjemme i en dramaforestilling (selvom Aristoteles mener noget andet), så er det netop dette, der kommer til syne i den førnævnte kommos. Koret fungerer her som vejledere for Ødipus, der stiller kormedlemmerne et spørgsmål. De svarer selvfølgelig, og de er altså med til at kommentere handlingen og fortælle Ødipus, hvad han skal gøre og bliver samtidigt et fysisk billede på Ødipus' splittede og fortvivlede sind. Samtidig indeholder Kong Ødipus også en hel del regulære dramapassager, hvor stykkets faktiske karakterer oplever handlingen, der på den måde formidles til publikum: Ødipus: I hvilken hensigt? Hyrde: For at dræbe det. Ødipus: En mor til sit barn? Hyrden: Et ondt mirakel trued [11]. Her fremføres en hel klassisk dialog af stykkets hovedperson,

Ødipus, og en biperson. På trods af de fortællende elementer er den dramatiske fremstillingsform altså langt fra gået tabt i Kong Ødipus.

På baggrund af disse betragtninger mener jeg, at Aristoteles kun delvist har ret, når han udelukker det fortællende element som en mulig fremstillingsform i drama. Naturligvis kan det fortællende element ikke stå alene, da det dramatiske i dramaet så ville falde ud, men, som vi lige har set i Kong Ødipus, er der faktisk en del fortællende elementer i tragedien, primært formidlet gennem koret. Set i det lys minder fremstillingsformen i Kong Ødipus i virkeligheden mest om den blandingsform, der af Aristoteles selv sammenlignes med Homers eper, hvor der veksles mellem det fortællende og det dramatiske. Ganske vidst underbygger de fortællende elementer den dramatisk fremstillede handling og indgår i et samarbejde med den, men det ændrer ikke på, at det også kan retfærdiggøres, at Kong Ødipus (og vel også andre græske dramastykker) trækker på både den fortællende og dramatiske fremstilling og dermed er en blandingsmodel.

Episk teater: Brechts reception af Aristoteles

Vi forlader Aristoteles og springer frem til mellemkrigstidens Tyskland, hvor en dramatiker ved navn Bertholdt Brecht udlagde sine teorier om det, han kaldte det episke teater. Brecht så det som sin opgave at løfte teatret ud af naturalismen, hvis ideal var at skabe sceniske kopier af virkeligheden, og forhindre den indlevelse, som naturalismen stod for. Det indebar en række radikale ændringer i både fremstillingsform, personfremstilling og virkemidler, der faktisk minder en hel del om Aristoteles' måde at anskue dramakunsten på.

Allerførst introducerede Brecht i sit episke teater det, han kaldte Verfremdungseffekter, der skulle ødelægge virkelighedsillusionen for publikum og på ironisk vis skabe distance til den fremførte handling. Her benytter han sig også, på samme måde som Aristoteles anbefaler det, af både rytme, ord og musik; V-effekterne udformer sig tit som både sange, der afbryder eller kommenterer handlingen, som lege med ord, henvendelser til publikum eller som en helt bar, kæmpestor, næsten græsk scenografi, der alt sammen er med til at ødelægge illusionen om virkelighed [12].

Brecht havde dog, i modsætning til de oldgræske dramaer, sjældent noget kor, der kommenterede handlingen og som var det "fortællende element". For alligevel at få den fortællende effekt frem i sine stykker indsatte han tit en eller to fortællere, der videreførte og problematiserede handlingen og kom med direkte opfordringer til tilskuerne [13]. Brecht blander altså det fortællende (episke) med det dramatiske og ender ud med en forestilling, der gør brug af mange forskellige virkemidler og fremstillingsformer, og som ikke stræber efter at være naturalistisk; akkurat som det græske drama. Både i virkemidler og fremstillingsformer trækker episk teater altså på antikken, selvom Aristoteles nok ville fremføre, at Brecht i dramaturgisk forstand i for høj grad gør brug af fortællingen frem for oplevelsen og forstyrrer handlingsforløbet med sine mange V-effekter. Denne uenighed understreger meget fint en af de afgørende forskelle, der også er mellem episk og græsk teater: hvor Aristoteles lagde vægt på handlingen som det bærende element i stykket og skubbede personenerne i baggrunden, gør Brecht det modsatte. Han lægger ikke fokus på, at hans karakterer handler (og dermed skaber handlingen), men derimod hvorfor, de handler som de gør [14]. Brecht sætter altså personerne og ikke deres handlinger i centrum.

Alt i alt kan der findes en hel del ligheder mellem det klassiske, aristoteliske drama og Brechts episke teater, også selvom Aristoteles måske nok ville være en smule skeptisk. Omvendt har Brecht sikkert set med begejstring på Kong Ødipus og andre græske dramastykker som en mulighed for at komme væk fra naturalismen og få skabt et ikke-naturalistisk drama, der åbner op for diverse effekter og fortællende fremstillingsformer, der kunne spilles på kæmpestore, græskinspirede scener [15]. Men det er en helt anden diskussion.

Slutnoter:

- [1] Eller Poetikken, om man vil. Jeg har valgt at kalde den danske oversættelse Om digterkunsten (som dens oversætter gør) mens den i kapitler inddelte græske originaltext omtales Poetikken.
- [2] (Aristoteles, Om digtekunsten, 1970, s. 29)
- [3] (Aristoteles, Poetikken, kapitel 1)
- [4] (Aristoteles, Poetikken, kapitel 3)
- [5] (Aristoteles, Poetikken, 1449b, kapitel 6)
- [6] (Aristoteles, Om digtekunsten, 1970, s. 31)
- [7] (Aristoteles, Poetikken, kapitel 6)
- [8] Helt præcist i kapitel 13 og 14
- [9] (Sofokles, 1977, s. 11, 127)
- [10] (Sofokles, 1977, s. 49)
- [11] (Sofokles, 1977, s. 89)
- [12] (Kvam, Verfremdung, u.d.) (Flygare, Højlund, Ohrt, & Ægidius, 1994, s. 124)
- [13] (Flygare, Højlund, Ohrt, & Ægidius, 1994, s. 125)
- [14] (Kvam, Verfremdung, u.d.)
- [15] Brechts østrigske kollega Max Reinhardt bruger faktisk netop Kong Ødipus til noget sådant, jf. Klar Scene s. 124

Bibliografi:

- Aristoteles. (1970). Om digtekunsten. (E. Harsberg, Ovs.) Klassikerforeningen, Gyldendal.
- Aristoteles. (Ca. 335 f.Kr.). Poetikken (Περὶ Ποιητικῆς).
- Flygare, H., Højlund, A., Ohrt, H., & Ægidius, P. (1994). Klar scene - en introduktion til teater. Forlaget DRAMA.
- Kvam, K. (u.d.). Bertholdt Brecht. Hentet 25. Februar 2020 fra Gyldendals Teaterleksikon: http://denstoredanske.dk/Gyldendals_Teaterleksikon/Tyskland%2c_Østrig_og_Schweiz/Bertolt_Brecht
- Kvam, K. (u.d.). Episk Teater. Hentet 25. Februar 2020 fra Gyldendals Teaterleksikon: http://denstoredanske.dk/Gyldendals_Teaterleksikon/Genrer/episk_teater
- Kvam, K. (u.d.). Verfremdung. (A. Scavenius, Redaktør) Hentet 25. Februar 2020 fra Gyldendals Teaterleksikon: http://denstoredanske.dk/Gyldendals_Teaterleksikon/Begreber/verfremdung
- Sofokles. (1977). Kong Ødipus. (O. Foss, Ovs.) Hans Reitzels Forlag.

I NÆSTE NUMMER...

Dette var alt, hvad vi havde til jer i VÖX POPVLĪ for denne gang! Vi synes, vi har været godt rundt i de fleste hjørner og glæder os allerede til, at næste nummer udkommer til efteråret. Og faktisk har fagbladet – tro det eller ej – 50-års jubilæum siden den første udgave i 1972, og det kommer næste udgave selvfølgelig til at bære præg af. Så udover alt det normale, lækre antikke indhold, som vi kender og elsker, arbejdes der også på en hel særlig jubilæumssektion som en del af næste udgave, hvor den runde fødselsdag vil blive markeret på bedste manér.

Efterårets udgave af VÖX POPVLĪ kommer som altid til at byde på en rig, forskelligartet række af artikler og andet lækkert indhold. Blandt andet vil Julie Spottag i samarbejde med en endnu ukendt arkæolog gøre os klogere på de spændende gravpladser på Euboia (eller, som de moderne grækere kalder det, Évia), der stammer helt tilbage fra den græske bronzealder. Mikkel Jørgensen vil berige os med en diskussion om den græsk-romerske senator og historiker Arrian og hans beretning om Alexanders Anabasis, der ganske rigtigt gættet tager udgangspunkt i vores alle sammens Alexander den Store. Sara Didriksen vil berige os med en diskussion af noget så ejendommeligt som hvordan man opstiller syntax, og selvom man skulle tænke, at det var en simpel sag, så er syntaktisk opstilling og syntaktiske symboler meget mere kontroversielt, end man umiddelbart skulle tro. Alt dette og meget mere kan du hygge dig med, når vores jubilæumsudgave (!) udkommer til efteråret og de mørke nætter kalder på masser af læsestof, ligesom næste udgave også for første gang kommer til at indholde memes. Masser af gode klassikermemes.

Her til slut skal også nævnes, at et jubilæum uden en officiel markering indrømmet er et vældigt kedeligt et af slagsen. Så sæt allerede nu kryds i kalenderen den 25. november 2022, hvor VÖX POPVLĪ inviterer til jubilæumsreception på AU's Antikmuseum! Mere information vil komme, men vi kan afsløre så meget, at der vil være guf til både ganen og hjernen, så det er en ren "win-win situation", som det hedder på nydansk.

Hermed ønskes I alle en god læseperiode og sommerferie fra alle os på VÖX POPVLĪ

VÖX POPVLĪ
FYLDER 50 ÅR

Kontakt os:

facebook.com/voxpathuliAU

Instagram: [@vox_populi.au](https://www.instagram.com/vox_populi.au)

www.vox-populi.dk

vox.populi.au.fagblad@gmail.com

Tak til:

Anni Elvirah, Tidligere klassiker hos Ribe
Katedralskole

Caroline Hauschildt Sørensen, Klassisk filologi, 4.
semester

Julie Marie Vedel Spottag, Klassisk filologi, 4.
semester

Knud Kalf, Klassisk filolog og gymnasielektor ved
Kolding Gymnasium

Maria Andersen, Klassisk filologi, 4. semester

Mikkel Jørgensen, Klassisk filologi, 4. semester

Sara Didriksen, Klassisk filologi, 8. semester